

Akokoľvek krásne a vznešené, ak sa odchyľuje od Písma, je stratené

Kniha života Terézie Veľkej, 25. kapitola

S. Dominika Alžbeta Dufferová OSU

Bratislava, Dom Quo Vadis

22.02.2017

Anotácia – Prednáška vychádza zo štúdie a zameriava sa na rady svätej Terézie Veľkej, ktoré dáva pre tých, čo sa venujú vnútornej modlitbe a pre tých, čo ich duchovne sprevádzajú. Svoju pozornosť upriamuje na rozlíšenie medzi Božím duchom a duchom Zlého. Hlavným kritériom rozlišovania duchov je Sväté Písmo. Ak sa niečo odchyľuje od Písma, nemôže pochádzať od Boha. Terézia priznáva, že má väčší strach z ľudí, čo považujú démona za veľkého ako z neho samotného.

Abstrakt

Prvé kroky na akejkoľvek ceste – či už autom, na bicykli alebo pešo – sú najdôležitejšie, lebo udávajú smer. Dobrý začiatok – polovičný úspech, hovorí príslovie. 25. kapitola v 10. článku poučuje dušu, ktorá to myslí s vnútornou modlitbou a duchovným pokrokom vážne, o pôsobení zlého i dobrého ducha. Zlý nielenže nekoná dobro, ale aktívne sa pričiňuje o zlo. Necháva po sebe obrovské sucho a nepokoj v duši. Snaží sa napodobňovať slasti, ktoré spôsobuje dobrý duch, ale nedokáže to. Oklamať môže iba toho, kto neokúsil slasti od Boha. Od 11. článku až do konca kapitoly Terézia pouča o efektoch v duši, spôsobených Bohom a porovnáva ich s „napodobeninami“ démona. Obsahuje zaujímavé a veľmi jemné spôsoby rozlišovania týchto znakov, ktoré sa sotva vie naučiť alebo rozpoznať ten, kto podobné impulzy sám nezakusuje. Štúdia je vhodná pre tých, ktorí sa zaoberajú vnútornou modlitbou už dlhší čas alebo sprevádzajú kresťanov po duchovných cestách.

Pravá úcta a spoľahlivá zbožnosť

„Naozaj hovorím o chutiach“, zvolá Terézia, plná istoty a presvedčenia, keď sama zakusuje jemné pretvorenie, silnú chuť, chuť, ktorá zanechá v jej duši nezmazateľnú pečať

nesmierne slastného, pokojného a unášajúceho blaha. Nie, nenechá sa mýliť nepatrnou a takmer bezvýznamnou úctou, pri ktorej môžu hoc aj slzy padať alebo rôznymi inými prejavmi malých citov a emócií, ktoré však dokáže už aj ten najmenší vietor prenasledovania rozviať. Slzy bývajú na začiatku duchovného života či obrátenia a tam majú aj svoje miesto. Neslúžia však na to, aby mohli určiť, či ide pri určitých javoch o účinky dobrého alebo zlého ducha. Slzy môžu byť aj darom Boha pre kontemplujúcich ľudí, aké mával sv. Ignác, sv. páter Pio z Pietrelciny a mnoho iných. Terézia teraz nemyslí na tieto slzy, ale na afektované, alebo na počiatkové.

Človek musí byť veľmi opatrný, aby mohol správne rozlíšiť o akého ducha ide. Osoby, ktoré málo pokročili v modlitbe, môžu byť ľahko oklamané. Terézia chce pred klamom dôrazne a vecne vystríhať. Hovorí, že z milosti Božej nemávala vízie, ani zjavenia až dotedy, kým jej Pán neudelil modlitbu spojenia, ak neberie do úvahy to, čo sa jej stalo pred mnohými rokmi, keď v hovorni kláštora Vtelenia uvidela Kristovu tvár. Bolo to videnie od Pána, ako to až neskôr s istotou poznala, napriek tomu, že v tom čase ešte nemala dar modlitby spojenia.

Terézia je presvedčená, že diabol nemá šancu u toho, čo uctieva Boha pravou zbožnosťou a dušu nemá naviazanú na nejakú vec a čo sa vôbec nespolieha na seba. Boh by ani nedopustil, aby taký človek bol oklamáný. Len takáto dispozícia učiní človeka a jeho dušu schopnou rozlíšiť skutočnosť od mámenia. Možno to pochopiť len v sile viery, a to tak silnej, že aj pre jediný jeden jej bod by duša bola ochotná pretrpieť tisíc smrtí. S hrdinskou láskou k viere, ktorú jej vlieva sám Boh – preto je živá a silná – vždy súhlasí s tým, čo učí Cirkev, chodí a vypytuje sa na pravdy viery, od ktorých sa nemieni odchýliť. A nehnú ňou ani tie najväčšie zjavenia, ktoré si možno predstaviť. Dokonca ani to, keby videla „otvorené nebo“ ako ho videl sv. Štefan tesne pred ukameňovaním (Skutky Apoštolov 7,55).

Pokušenie prvého pohybu a Písmo ako zábezpeka pravosti

Len čo by takáto duša začala vo svojich myšlienkach pochybovať o tom, čo bolo povedané a pozastavila by sa nad tým, pripúšťajúc možnosť, že k nej sa prihovára Boh, že to

môže byť pravda, veď aj svätým hovorieval, dokonca ani to nemusí veriť, diabol ju okamžite začne pokúšať cestou prvého (vnútorného) pohybu. Pritom sa len zdržať – tvrdí Terézia – je už veľkým zlom. Je presvedčená, že prvé pohyby by sa ani neobjavili, keby duša bola silná, akou ju vtedy činí Pán, keby mu tieto veci odovzdávala. On je schopný rozdrviť démonov aj na jednej celkom malej pravde, ktorú popri iných opatruje Cirkev.

Terézia ide o krok ďalej a zisťuje, že škoda, spočiatku neviditeľná, sa postupne stáva veľkou. Na základe vlastnej skúsenosti vyhlasuje, že kreditom toho, že vízie alebo zjavenia sú od Boha, je ich súlad so Svätým Písmom. Stačí len málinko, aby sa od neho odchyľovali a už je jasné, že ide o manipuláciu diabla. Terézia je o tom silnejšie presvedčená ako o tom, že v jej záležitostiach pôsobí Boh. Dodáva, že v takomto prípade je zbytočné hľadať znamenia, alebo skúmať o akého ducha ide, lebo ako facka je jasné, že ide o démona. Aj keby celý svet ju ubezpečoval o opak, nepresvedčí ju.

Po diablovom pôsobení z duše vyprchá všetka jemnosť, a naopak, zaplaví ju úľak a obrovské znechutenie. Cirkevná učiteľka to zdôvodňuje tým, že keď niečo pochádza od diabla, sa zdá, akoby sa schovali či zmizli všetky dobrá duše. Duša zostáva akoby odkrytá, zmätená a bez akéhokoľvek účinku dobra. Bez dobra stráca silu. Aj keď zdanlivo má nejaké túžby, tie nie sú dostatočne silné. Pokora, ktorú získala, je falošná, zmätená a bez lahodnosti. Terézia vie, že ten, kto to skúsil, porozumie, o čo ide. K tejto múdrosti sa svätica dopracovala, nie bez zvláštnej milosti, až po mnohých rokoch utrpenia a očisty, aby mohla z Pánovej vôle dať druhým svetlo na týchto cestách vnútorného života.

Cesta trnám a chrastím – obdobie skúšok

Pán dopustil, aby Terézia na vlastnej koži zažila rozdiel medzi pravým a falošným vnútorným zážitkom, medzi slasťou, ktorú spôsobuje styk s Pánom a medzi horkosťou, ktorú zanecháva za sebou diabol, čo spočiatku mohol veľmi dobre kamuflovať. Zaujímavé na tom všetkom je, že Terézia nemala videnia a zjavenia inscenované diablom. Sama o tom svedčí v preberanej kapitole a dodáva, že mala ich len dva alebo trikrát v živote, a aj na tie ju upozornil Pán (sama by na to neprišla) a poučil ju o tom. Na druhej strane navštívenia

od Boha boli u nej nesčíselné.

Terézia musela prejsť skúškou, ktorú na ňu dopustil Pán a dovolil, aby pocítila diablov „smrad“ nepriamo, a to v čase, keď nebola ponorená do modlitby. Vtedy ju atakoval démon a presvedčal ju o tom, že to, čo prežívala v modlitbe, bolo od diabla. Terézia, totálne dezorientovaná a celá nešťastná, pripúšťala si tieto veci k srdcu preto, lebo ju ovládal strach a hrôza z predkladanej, nechcenej ale možnej skutočnosti. Spovedníci a „všetci“ – ako hovorí – pritakávali takejto možnosti, a to aj oficiálne. Keď sa ale ponorila do modlitby, nikto nemohol zabrániť, aby k nej Pán vo svojej božskej slobode nehovoril. Vnútorne ju nadprirodzene posilňoval a vyjavoval veci, ako svojej vyvolenej.

Všimnime si, ako svätica v nasledujúcich odsekoch opisuje svoje trápenie, ako sa jej bytostne dotklo utrpenie a ako ju postupne očistilo a utvrdilo v pravde pri rozlišovaní medzi dobrým a zlým duchom. Aj jeden aj druhý môže pôsobiť a pôsobí aj pri modlitbe, aj mimo nej.

Strach – zlý radca

Diabol môže so všetkým robiť veľké vytáčky a spôsobovať rôzne nátlaky, a preto nič nie je istejšie, ako postupovať opatrne, zadovážiť si majstra alebo učeneného vodcu a nič pred ním nezamlčať. Takýmto spôsobom by sa mohlo podľa Terézie zamedziť padnutiu do nastavenej pasce a vyhnúť sa veľkej škode. Spoznáva, že práve strach, ktorý mala z týchto vecí a ktorý majú aj mnohé iné osoby, jej najviac poškodil. Ako? Bolestne to zakúsila na vlastnej koži. Napokon vyšla z trápenia posilnená a osvietená, presne podľa Božieho zámeru. Spätne sa pozerá a hovorí o svojej skúsenosti, v snahe poučiť druhých, hlavne svoje sestry.

Stalo sa, že viacerí jej známi spovedníci sa spojili a uvažovali o tom ako postupovať pri jej neobyčajnom duchovnom vývoji a ako zabrániť tomu, aby sa nestala obeťou klamstva a zavádzaniu zlého. Došlo k tomu tak, že jednému z nich sa zdôverila so svojím vnútorným zážitkom a ten ju poslal k inému spovedníkovi. Každému z nich išlo o to, aby ju chránili a zároveň rozlíšili či ide o pravosť jej prežívaní Božieho pôsobenia alebo o falošné,

predostreté diablom Terézii sa totiž stávalo, že ju Pán navštevoval počas modlitby a vtedy pociťovala krajnú útechu a nevýslovnú slasť s istotou, že je to Pán, ktorý s ňou komunikuje. On sám ju ubezpečoval o tom, že dary, ktoré dostáva, sú od neho. Ale keď bola mimo modlitby, prežívala úzkosť a hrôzu z toho, či nie je klamaná zlým duchom. Po porade s ostatnými (boli traja alebo štyria pátri) jej potom spovedník oznámil výsledok konsenzu. Všetci sa uzhodli na tom, že išlo o diabla, čo k nej hovoril. Oznámili jej to a povedali jej, že nemá pristupovať tak často k svätému prijímaniu, ale radšej sa usilovať o väčšie rozptýlenie bez vyhľadávania samoty.

Najťažšia skúška: nemôcť prijať Pánovo Telo, Eucharistiu

Teréziu táto správa priam šokovala a vyvolala v nej ešte väčšie obavy. Šťastie, že zdravotné problémy so srdcom jej aj tak nedovoľovali zdržovať sa v jednej miestnosti sama, a to ani cez deň. Keďže vnímala také tvrdenie mnohých, ktorému sama nemohla veriť, dostala sa do obrovských škrupúl. Túto – pre ňu takmer neznesiteľnú situáciu zdôvodňovala si v srdci tak, že to všetko dopustil Boh pre nedostatok jej pokory. Keďže všetkých považovala za lepších a svätejších od seba, aj za učenejších, nenachádzala dôvod prečo neveriť ich slovám. Vysvetľovala si to aj tak, že svojím vlastným ničomným životom si vyslúžila, aby jej raz povedali bolestnú pravdu do očí.

Pokorená a pokorná, s hlbokým zármutkom šla potom do kostola a vstúpila do oratória. Mnoho dní si odopierala sväté prijímanie, vzdala sa samoty, v ktorej inak pociťovala veľkú útechu. Bez toho, aby mala niekoho, s kým by si o týchto veciach mohla pohovoriť, vnímala, že všetci boli proti nej. Zdalo sa jej, že jedni sa jej vysmievajú, keď o tom hovorí, iní jej zas dávali najavo, že sa jej len marí a zasa iní s istotou vyhlasovali, že jej veci pochádzajú od diabla. Iba jej spovedník – píše, pravdepodobne páter Baltasar Alvarez, ktorý ju skúšal, ako sa to neskôr dozvedela – ju utešoval. Aj keď súhlasil s ostatnými, stále ju utešoval a hovorieval jej, že aj keď to bol diabol, ona neurážala Boha a ubezpečoval ju o tom, že sa jej tá ťažoba odíme, keď bude o to vytrvalo prosiť Boha.

Pomaly nadobúdala vedomie, že Boh ju vedie inou, novou cestou. Aj zvonka jej to

občas potvrdili. Najväčšiu bolesť však mala z toho, že nemohla pristupovať k svätému prijímaniu. Spomína na to s nadprirodzenou vierou. Tá sa odráža v hrdinstve jej postojov.

Svätica sa podriadila rozhodnutiam spovedníka síce so zarmúteným, ale ochotným srdcom, lebo vedela a verila, že cez neho sa jej ukazuje Božia vôľa. Neskôr spomína v 19. článku 6. kapitoly Knihy zakladaní, ako istá pani, ktorá podľa všetkého zomrela od hnevu, keď po vymožení každodennej sv. omše v jej dome a každodenného svätého prijímania počas jej choroby, istý klerik, horlivý Boží služobník, ktorý jej často hovorieval, že sa mu nezdá, žeby bola až taká chorá, aby musela vo vlastnom dome denne pristupovať k sviatosti oltárnej. Ona, keď zistila, že sa jej skončila táto výsada, sa tak rozhnevala – Terézia poznamenáva, že to muselo byť diablove pokušenie – že kňaza pohoršila a ten sa jej potom posťažoval. Žena na to zomrela a nevie sa, či sa zmierila s Bohom. (6, 20) Pravdepodobne aj to bol jeden z rozhodných impulzov pre Teréziu, ktorú jej Pán vedome posunul, aby sa ona s pokojom mohla oddať tomu, čo jej spovedník nariadil.

Terézii to trvalo asi dva roky, čo neprestajne prosila Boha o východisko z toho neistého a temného vnútorného rozpoloženia, udržiavaného aj vonkajšími náladami a postojmi ľudí okolo nej.

Pánovho rozhodnutie potešuje srdcia vyvolených

Nič ju nevedelo potešiť, nijaká útecha jej nestačila na to, aby ju zbavila hrôzy z pomyslenia na veľký počet udalostí, kedy sa jej namiesto Pána mal k nej prihovárať diabol. Nedopriala si preto ani hodiny samoty pre modlitbu. Avšak Pán – ten, čo všetko vie a všetko vidí, čo dokáže čítať v skrytosti srdc – len čo sa Terézia sústredila, povedal jej všetko čo sa mu zapáčilo a ona, chtiac-nechtiac, to musela počuť.

V krajne negatívnom rozpoložení raz prišla do oratória a prihodilo sa jej niečo úžasné. Celý 17. článok je vzrušujúcou prípravou na opis toho, čo sa jej prihodilo a čo zmenilo za okamih celý jej vnútorný svet. Sedela tam sama, nikto nebol pri nej, aby si odpočinula, nemohla sa ani modliť, ani čítať, bola plná strachu a bôle z toľkého trápenia a starostí, či nebola oklamaná démonom, zmätená a unavená. Prešli tak štyri hodiny, možno

aj päť a nebolo pre ňu útechy ani z neba, ani zo zeme. Pán ju nechal takto sa trápiť s predstavami tisícich nebezpečenstiev, čo na ňu striehli. Stalo sa ale niečo a prv, než prezradí čo, nechá sa uniesť vďačnou spomienkou a velebí Pána ako skutočného a mocného priateľa, ktorý môže urobiť všetko čo chce a ktorý nikdy neprestáva milovať toho, kto jeho miluje. Chváli ho a velebí. Oslavuje jeho vernosť voči priateľom. Uvedomuje si, že všetky veci zlyhávajú, ale On – Pán – nikdy. „Ach, Pane môj ako jemne, čisto a slastne vieš jednať s nimi“ – s priateľmi, ktorých necháva tak málo trpieť!!! Pán miluje predovšetkým tých, ktorí sa rozhodli milovať jedine Jeho. Miluje toho, čo sa nikdy nezdržal milovať čosi iné okrem Neho! „Zdá sa, Pane, – zvolá – že prísne skúšaš toho, čo ťa miluje, aby v krajnosti utrpenia mohol pochopiť aj krajinosť Tvojej lásky. Ach, Bože môj, kto by mohol pochopiť a mať také vzdelanie a také nové slová, ktorými by docenil tvoje diela tak, ako ich teraz chápe moja duša! Všetko mi chýba, môj Pane; ale ak Ty ma neopustíš, ani ja sa proti tebe nepreviním. Nech sa postaví proti mne všetci učenici; nech ma prenasledujú všetky stvory, nech ma drvia démoni, kiež mi len Ty nikdy nechýbaš, Pane, veď už som okúsila odmenu, s akou odchádza ten, čo jedine v teba dúfa.“ Takto končí Terézia 17. článok 25. kapitoly svojej autobiografie, zrejme pod hlbokým dojmom a inšpiráciou toho, čo sa chystá vysloviť v najbližších riadkoch.

Nemaj strach, dcéra, Ja Som a neopustím ťa, neboj sa

Keď bola ponorená do veľkej únavy a ešte nemala nijaké vízie, zrazu jasne začula slová, ktoré ju razom oslobodili od všetkého gniavenia a úplne ju upokojili: „Nemaj strach, dcéra, Ja Som a neopustím ťa, neboj sa (25, 19)“. V poznámkach pod čiarou je zaznamenané vysvetlenie významu týchto slov. Ide v nich o kondenzované slová Vzkrieseného Pána zložených z Lukáša 24, 36 a jeho prisľúbenia u Jána 14, 18. Terézia podobne ako kedysi Mária Magdaléna prežívala ukrutné vnútorné skúšky pod krížom nášho Pána, keď nenachádzala nijaké ľudské východisko a potom tú nevýslovnú, ľudsky priam neznesiteľnú radosť zo Vzkrieseného Krista, ktorý skutočne vstal.

Slová, ktoré Terézii adresoval Pán neba i zeme úplne stačili nato, aby ju vytrhli

z hlbokého zármutku a zároveň ju naplnili takou istotou, že sú od Boha, že jej to už viac nemohol vyhovoriť ani celý svet. „Ach, aký to dobrý Boh! Ach, aký to dobrý Pán a aký mocný! Nielen že dá radu, ale aj prostriedok. Jeho slová sú zároveň aj jeho diela. Ach, aký mi je Boh milostivý, a ako len posilňuje vieru a rozmnožuje lásku!“

Pochopiť, čo znamená byť služobníkom Toho, koho poslúcha more i vietor

Terézia si často pripomína udalosť, pri ktorej Ježiš rozkáže a utíši rozbúrené more i vietor („On vstal, pohrozil vetru a povedal moru: ‘Mlč, utíš sa!’ Vietor prestal a nastalo veľké ticho“ [Mk 4, 39].) a pýta sa, kto je ten, ktorého poslúchajú aj všetky jej mohutnosti, čiže rozum, pamäť i vôľa. Kto je ten, čo dokáže dať svetlo v tak veľkej temnote, a to v jednom okamihu a zároveň urobiť mäkkým srdce, ktoré sa zdalo byť z kameňa, čo ovlažuje vodou jemných síz to, čo predtým bolo dlhú dobu púste a suché. A pýta sa seba samej čoho sa vlastne bojí a čo je to čo ju tak náhle zmenilo. Ona predsa chce slúžiť takémuto Pánovi. „Nechcem nič iného, než jeho uspokojiť. Pre seba nechcem uspokojenie, ani odpočinok, ani iné dobro okrem toho, aby som činila jeho vôľu.“ Bola si touto zmenou istá, ju sama okusovala a teraz jasne vidí, aký mocný je Pán, ktorému ona smie slúžiť a ako sú diabli jeho otrokmi. A jej – služobníčke takého Pána a Kráľa – čože jej môžu urobiť? Prečo by jej teda mala chýbať sila na boj hoci aj proti celému peklu?

Vzala si naporúdzi jeden kríž do svojich rúk a zdalo sa jej, že Boh jej dodáva odvahu, veď v okamihu zakúsila totálnu zmenu a pocítila, že je zbavená akéhokoľvek strachu pred diablami (niekoľkokrát ich videla – píše o tom v 31., 32., 38. a 39. kapitole Knihy života), skôr mala dojem, že to oni sa boja jej. Tak získala vládu nad nimi, darovanú Pánom všetkých a odvtedy nepovažovala diablov za viac než dotieravé muchy. Javili sa jej takí zbabelí, a len čo ich mala za nič, zostávali voči nej bez moci a bez sily. Títo nepriatelia skutočne pášu zlo iba na tom, koho vidia, že sa im vzdáva, alebo keď to dopustí Boh pre väčšie dobro svojich služobníkov, aby ich pokúšali a hrôzou naplňali.

„Kiež sa zapáči Jeho Majestátu, aby sme sa báli toho, koho sa báť máme a aby sme pochopili, že omnoho viac škôd nám narobí jediný jeden všedný hriech ako celé peklo

dokopy, lebo je to tak.“

Ako sa striasť dotieravosti démonov

Ako sa striasť dotieravosti démonov? Celkom jednoducho: zbaviť sa túžby po úcte druhých, po bohatstvách i po slastiach! Teda zbaviť sa toho, na čo sa viažu aj tri rehoľné sľuby Bohu zasvätených, ale aj krstné sľuby ostatných kresťanov. Lebo diabol nemá iné pole pôsobnosti, než ľudské slabosti v oblasti čistoty, chudoby a poslušnosti.

Terézia z vlastnej skúsenosti vie a je presvedčená, že lipnutím na akejkoľvek veci v týchto troch oblastiach dávame satanovi zbrane, ktorými sme sa mali pred ním brániť. Oslepení začíname milovať to, čím by sme mali opovrhovať a spôsobujeme si tým nesmierne veľa škôd. Stačí všetkým opovrhnuť pre Boha, objať kríž a usilovať sa slúžiť mu opravdivo. Vtedy diabol od nás utečie ako od morovej nákazy. Je priateľom klamstiev a sám je klamstvom. Nikdy sa nespochí s tými, čo kráčajú v pravde.

Keď diabol u niekoho zbadá, že jeho rozum je dostatočne zatemnený, nádherne mu pomáha, len aby mu vypichol oči, lebo len čo spozná, že niekto už vložil svoj odpočinok do márných vecí, to znamená, že v nich má zaľúbenie, má ho za dieťa, s ktorým si môže zahrávať ako chce a odváži sa s ním bojovať jeden i mnohokrát.

Čo o tom hovorí sv. Mária Magdaléna de Pazzi OCD (1566-1607)

Svätý Otec František vyhlásil jubilejný rok svätej Márie Magdalény de Pazzi, OCD od 2. apríla 2016 do 25. mája 2017. Narodila sa 51 rokov po sv. Terézii Veľkej a zomrela o 25 rokov neskôr ako Zakladateľka Bosých karmelitánok a karmelitánov.

Mária Magdaléna, veľká mystička zo 16. storočia bola presvedčená, že Duch Svätý posielal služobníkov pracovať na vinicu Ježišovho ľudstva v súlade s Božími zámermi so svetom. Jedni pracujú v ranách Ježišovej pravej či ľavej nohy, druhí v ranách pravej či ľavej ruky a služobníci poslednej hodiny priamo v rane Ježišovho boku. Pozrime sa, čo hovorí o kresťanoch svojej doby, čo si z toho môžeme my vziať pre tú našu a na čo nás chce Pán

upozorniť.

Mnohí tvrdia, píše sestra Mária Magdaléna, že Pán bol urazený, ale nevedia a neprenikajú do toho, čo to je urážka. Ak sa pozerám na prelátov, pozorujem, že sú plní nespravodlivosti s falošným milosrdenstvom. Ak hľadím na kniežatá, vidím, že sú všetci plní lakomstva a márnivosti. Ak sa dívam na poddaných, sú plní nenávisti a lži. Ak na rehoľníkov, väčšina z nich žije v smrteľnom hriechu, mnohí z nich sa snažia získať hodnosti cez Pánovu krv a potom si myslia, že obrátia národy svojimi slovami plnými pretvárkou, pokrytectva a lži. Beda, beda tomu, kto predstiera, alebo ktorý sa tvári, že nevie a nechápe, že by bol Pán urážaný a ktorému sa urážky zdajú byť malé, pretože my nedokážeme preniknúť do tvojej dobroty. Sestra prosí Pána, aby sa rozlial a rozšíril do srdc svojich vyvolených, aj keď je ich málo. Z pre nás nepochopiteľných a len Bohu známych dôvodov sama sa považuje za príčinu týchto ziel, podobne ako svätá Katarína zo Sieny.

Poučenie, ktoré by sme si z tejto vsuvky mali vziať je, aby sme sa nenechali zviest klamom, že my sme lepší než druhí, ale aby sme sa pokorne postavili pred tvár Najvyššieho a ponúkli mu naše pokánie a obety za ich i naše obrátenie. Toto je pravdepodobne jediný spôsob, ako sa zapáčiť Pánovi a uchovať si pokoj v duši, ktorý môže dať len Boh tomu, kto oň opravdivo stojí. Veď Pán nepotrebuje celú armádu svojich, aby zvíťazil. Jemu stačí aj celkom malé množstvo, ale plne oddaných služobníkov.

Pravý odpočinok v Pánovi

Svätá Terézia nechce byť z tých, čo znevažujú Pánovo milosrdenstvo a prosí, aby jej Pán dal pochopiť pod odpočinkom to, čím odpočinok skutočne aj je a pod poctou, čím pocta skutočne aj je, pod slasťou zas, čím slasť skutočne je, a nie naopak. Nech je to na zlosť všetkým diablom, zvolá. Nech sa oni trasú pred ňou. Nechápe logiku tých, čo so strachom volajú „diabol, diabol!“, namiesto toho, aby s dôverou vzývali „Bože, Bože!“ a nahnali tým strach diablom.

Terézia si uvedomuje, že začína mať väčší strach z tých, čo považujú diabla za čosi, ako z neho samého. Pretože diabol nič nemôže urobiť bez súhlasu človeka alebo Boha, ale

tí, čo sa ho obávajú – a špeciálne ak ide o spovedníkov – dokážu veľmi znepokojiť duše. Terézia nezamlčuje, že strávila niekoľko rokov pod ťarchou tak veľkých utrpení, že teraz sa hrozí nad tým ako to všetko mohla zniesť. „Nech je požehnaný Pán, že mi tak naozaj pomohol!“

Na záver ešte niečo o trápeniach svätice

Sú naše trápenia podobné ako trápenia tých čo kráčajú po ceste svätosti? Na čo sa zvykneme sťažovať, to svätí využívali na posväcovanie. Terézia sa na konci 25. kapitoly vyjadrí takto:

Pán ma z jednej strany zahrňuje svojimi milosťami, ja sa na druhej strane stávam stále nehodnejšou, pretože okolnosti ma nútia žiť v pohodlí, takže ma to niekedy naozaj trápi, konám málo pokánia a dostáva sa mi mnoho cti. Skrátka, aj keď proti svojej vôli, vediem príliš pohodlný život a málo kajúci.

Použitá literatura

PAZZI, Mária Magdaléna de, *O extázi. Výběr z listů*. Olomouc: Refugium, Velehrad-Roma, 2016. 215 s. ISBN 978-80-7412-241-5.

SANTA TERESA, Las Fundaciones, s. 829-1089. In SANTA TERESA, *Obras completas. Séptima Edición preparada por Tomás Alvarez*. 1418 s. Burgos : Editorial Monte Carmelo, 1994⁷. ISBN 84-7239-282-1.

SANTA TERESA, Libro de la Vida, s. 3-414. In SANTA TERESA, *Obras completas. Séptima Edición preparada por Tomás Alvarez*. 1418 s. Burgos : Editorial Monte Carmelo, 1994⁷. ISBN 84-7239-282-1.

SANTA TERESA, *Obras completas. Séptima Edición preparada por Tomás Alvarez*. 1418 s. Burgos : Editorial Monte Carmelo, 1994⁷. ISBN 84-7239-282-1.

SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA. Preklad a poznámky podľa vydání Spolku svätého Vojtecha v Trnave: STARÝ ZÁKON z roku 1995 – NOVÝ ZÁKON Z ROKU 1986. Úvody k jednotlivým spisom PROF. JOZEF HERIBAN, SDB. Rím : Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1995. 2623 s. ISBN bez.

SV. TEREZIE OD JEŽÍŠE, *Nad Velepísni a jiné spisy. (Conceptos del amor de Dios. Las Relaciones. Exclamaciones del alma a Dios)*. Kostelní Vydří : Křesťanská akademie, 1991. 188 s. ISBN 80-900807-2-3.

Autor

Doc. Dr. theol. Alžbeta Dufferová, PhD.

Katedra etiky a morálnej filozofie
Filozofická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave

Hornopotočná 23
918 43 Trnava

www.truni.sk
alzbeta.dufferova@gmail.com